

ประเทศไทยและแนวทางในการพัฒนา

โดยที่ประเทศไทยเป็นประเทศกสิกรรม เศรษฐกิจส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับภาคเกษตรกรรม ประชากรประมาณร้อยละ ๘๐ ประกอบอาชีพทางการเกษตร และรายได้ส่วนใหญ่ของรัฐมาจาก การส่งออกสินค้าเกษตรพื้นฐาน (Primary Products) กล่าวอีกนัยหนึ่งคือพึ่งการส่งออกสินค้าขั้นปฐมเป็นหลักนั่นเอง แต่เนื่องจากผลิตผลทางการเกษตรส่วนใหญ่ของอาศัยธรรมชาติ การเก็บเกี่ยวผลของขึ้นอยู่กับฤดูกาล ดังนั้น ปริมาณผลิตผลทางการเกษตรทั้งด้านอุปสงค์ (Demand) และอุปทาน (Supply) ซึ่งมีความยืดหยุ่นน้อยหรือแทบไม่มีเลย สภาพของความไม่มั่นคงของผลิตผลทางการเกษตรนี้ ก่อให้เกิดผลกระทบกระเทือนต่อเศรษฐกิจของประเทศหลายประการ ปัญหาที่เป็นปัญหาที่ประเทศกำลังพัฒนาประสบอยู่โดยทั่วไป ภายใต้สภาพการณ์เช่นนี้ Meier ^{๑/} ได้เสนอทางเลือกในการที่ประเทศกึ่งพัฒนาหรือกำลังพัฒนา จะแก้ปัญหาภายในประเทศของตนไว้หลายประการ

๑. แนวทางในการพัฒนา

Meier ได้เสนอแนวทางสำหรับประเทศกำลังพัฒนาไว้ดังต่อไปนี้คือ

๑. ขยายการส่งออกสินค้าขั้นปฐมหรือสินค้าจำพวกวัตถุดิบ
๒. พัฒนาการผลิตภายในประเทศ เพื่อทดแทนการนำเข้าสินค้าอุตสาหกรรม
๓. พัฒนาการผลิตภายในประเทศ ให้เกิดอุตสาหกรรมชนิดใหม่ เพื่อส่งออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศ

๑.๑ ในการที่ประเทศกำลังพัฒนาจะแก้ปัญหาภายในโดยการขยายการส่งออกสินค้าขั้นปฐมนั้น Meier ได้ให้ข้อพิจารณาไว้บางประการ คือ ^{๒/} อุปสงค์ต่อสินค้า

^{๑/} Gerald N. Meier, "Adjustment in Foreign Trade", Reading Issued in Economic Development, (Oxford University Press, 1970) p. 545.

^{๒/} Ibid.

ซึ่งปรุุม มีความยืดหยุ่นต่อราคาต่ำ จึงเป็นการยากที่ประเทศกำลังพัฒนาที่จะเพิ่มส่วนแบ่ง (share) ในตลาด โดยเฉพาะกรณีประเทศอื่น ๆ ก็พยายามเพิ่มส่วนแบ่งในตลาดในเวลาเดียวกัน และประเทศกำลังพัฒนาส่วนใหญ่ยอมพึ่งสินค้าชั้นปรุุมเพียงไม่กี่ชนิดเป็นหลัก ซึ่งทำให้เสี่ยงต่อการผันแปรทางเศรษฐกิจ อีกประการหนึ่ง การส่งออกสินค้าชั้นปรุุม ไม่ก่อให้เกิดผลต่อการพัฒนาการเท่าที่ควร ทั้งนี้ เนื่องจากการผลิตสินค้าชั้นปรุุมก่อให้เกิดการประหยัคภายนอก (External Economics) แก่อุตสาหกรรมเพียงเล็กน้อย นอกจากนี้ ยังมีนักเศรษฐศาสตร์อื่น ๆ ที่ให้เหตุผลไม่สนับสนุนให้ประเทศกำลังพัฒนาเลือกทางออกนี้ เช่น Nurkse ^{๓/} เป็นต้น Nurkse ได้ให้เหตุผลว่าอุปสงค์ต่อสินค้าชั้นปรุุมนั้น หากพิจารณาในระยะยาว มักจะเผชิญกับความต้องการจากต่างประเทศที่ลดลง เป็นเหตุให้รายได้จากการส่งออกขาดความแน่นอน ทั้งนี้เนื่องจาก

(๑) องค์ประกอบการผลิตทางอุตสาหกรรมของประเทศพัฒนาแล้ว เปลี่ยนแปลงจากอุตสาหกรรมเบาไปสู่อุตสาหกรรมหนัก (เช่น อุตสาหกรรมเกี่ยวกับวิศวกรรม และอุตสาหกรรมเคมี เป็นต้น) กล่าวคือ เป็นการเปลี่ยนแปลงจากอุตสาหกรรมที่ใช้วัตถุดิบเป็นส่วนประกอบมากไปเป็นอุตสาหกรรมที่ใช้วัตถุดิบเป็นส่วนประกอบน้อย

(๒) กิจกรรมทางเศรษฐกิจในสาขบริการ (Services) กำลังเพิ่มบทบาทในผลผลิตของประเทศก้าวหน้าทางอุตสาหกรรมมากยิ่งขึ้น เป็นผลให้ความต้องการวัตถุดิบของประเทศเหล่านั้นเพิ่มขึ้นจากการเพิ่มขึ้นของผลิตภัณฑ์ประชาชาติ

(๓) ความยืดหยุ่นทางค่านรายได้ของความต้องการของผู้บริโภค (Income Elasticity of Consumer Demand) ที่มีต่อสินค้าเกษตรกรรมหลายชนิด มักมีค่าต่ำ

(๔) ประเทศที่พัฒนาแล้วมักจะใช้นโยบายคุ้มกันสินค้า เกษตรกรรมบางชนิดที่ตนเองผลิตขึ้นได้มีผลเป็นการกีดกันสินค้า เกษตรกรรมจากประเทศกำลังพัฒนาโดยทั่วไป

^{๓/} Ragnar Nurkse, "Pattern of Trade and Development", in Equilibrium and Growth in the World Economy, edited by Gottfried Harberler and Robert M. Stern. (Harvard University Press, Cambridge, Massachusetts. 1963) pp. 294-295)

(๕) ประเทศที่พัฒนาแล้ว ใ้คนพบวิธีที่จะใช้วัตถุดิบที่ได้จากธรรมชาติให้เป็นไปโดยประหยัดยิ่งขึ้น ตัวอย่างเช่น การทำแผนผังกังสี โดยระบบการแยกธาตุด้วยไฟฟ้าและการนำเอาโลหะมาเข้ากรรมวิธีการผลิตใหม่ซึ่งประหยัดแร่ธาตุที่ใช้ไปเป็นอันมาก

(๖) กิจกรรมอุตสาหกรรมในปัจจุบันมีแนวโน้มที่จะหันไปใช้วัสดุสังเคราะห์และสิ่งประดิษฐ์อื่น ๆ แทนวัตถุดิบจากธรรมชาติมากยิ่งขึ้น จึงเป็นผลให้สินค้าวัตถุดิบหลักของประเทศกำลังพัฒนา เป็นที่น่า ยาง ปอ ฯลฯ ลดความสำคัญลง

ทางด้านอุปทานนั้น เนื่องจากการผลิตสินค้าขั้นปฐมจำพวกที่เป็นผลิตภัณฑ์ทางเกษตร จำเป็นต้องอาศัยดินฟ้าอากาศเป็นสำคัญดังกล่าวแล้ว และสินค้าขั้นปฐมจำพวกแร่ธาตุ ถึงแม้จะไม่ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของดินฟ้าอากาศอย่างมาก เหมือนกับสินค้าเกษตรก็ตาม แต่ปริมาณผลิตสินค้าประเภทนี้อยู่ภายใต้อิทธิพลของสภาพทางธรณีวิทยา รวมทั้งภายใต้อิทธิพลของปัจจัยตามธรรมชาติอื่น ๆ ก็อยู่นอกเหนืออำนาจควบคุมของผู้ผลิต และจากการศึกษาของ Macbean ^{๕/} ก็ชี้ให้เห็นว่าความไม่แน่นอนทางด้านอุปทาน นับเป็นปัญหาสำคัญของประเทศพัฒนาส่วนใหญ่ กล่าวคือ ปริมาณผลิตผลขึ้นลงมาก เป็นเหตุให้รายได้จากการขายสินค้าออกขาดเสถียรภาพ

๑.๒ การพัฒนาผลผลิตภายในประเทศเพื่อทดแทนการนำเข้าสินค้าอุตสาหกรรม หรือการผลิตสินค้าอุตสาหกรรม เพื่อทดแทนการนำเข้า (Import Substitution) ซึ่งเป็นทางออกที่สามารถเลี่ยงข้อบกพร่องของวิธีแรกได้ และเป็นหนทางที่จะนำไปสู่ความเป็นประเทศอุตสาหกรรมต่อไป (Industrialization) อย่างไรก็ตาม การแก้ปัญหาดังกล่าววิธีนี้มีข้อควรระวัง คือ อุตสาหกรรมที่จะผลิตเพื่อทดแทนสินค้าอุตสาหกรรมนำเข้านั้น ไม่ควรเป็นอุตสาหกรรมที่ใช้ต้นทุนสูง อันเนื่องมาจากภาระเกี่ยวกับเครื่องจักรที่ใช้ผลิต แต่ควรเป็นอุตสาหกรรมที่ใช้ส่วนประกอบของแรงงานมาก

^{๕/} Alasdair I. Macbean, Export Instability and Economic Development, George Allen & Unwin Ltd, London, 1966, P.P. 23, 340

๑.๓ ขยายการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมเพื่อส่งออก รัฐบาลจะแกไขข้อบกพร่องของทาง
 เลือกที่สองได้ เพราะอุตสาหกรรมผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า ตลาดรับซื้อสำคัญคือตลาด
 ภายใน ทำให้ตลาดแคบ แต่การผลิตสินค้าอุตสาหกรรมมีไว้เพื่อตอบสนองเพื่อความต้องการ
 ของตลาดภายในอย่างเคียว แต่กรรมมุ่งเพื่อส่งไปจำหน่ายยังตลาดต่างประเทศด้วย อนึ่ง
 การมุ่งเพื่อส่งออกจะเป็นการส่งเสริมให้อุตสาหกรรมมีการประหยัดของขนาดการผลิต
 (Economics of Scale) และการแข่งขันในตลาดที่กว้างกว่า ก่อให้เกิดความก้าวหน้า
 ทางเทคนิคอีกด้วย

หากพิจารณาทางเลือกดังกล่าว ประเทศไทยควรจะสนับสนุนทางเลือกลสุดท้ายคือส่งเสริม
 อุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก ทั้งนี้ เนื่องจากทางเลือกที่เกี่ยวกับ การขยายการส่งออก
 สินค้าขั้นปฐมมีความไม่เหมาะสมหลายประการ คือนอกจากอุปสงค์และอุปทานขาดความแน่นอน
 คงถาวรแล้ว การพึ่งสินค้าขั้นปฐมเป็นหลักเช่นนี้ มักจะทำให้เกิดปัญหาการว่างงานแบบชอน
 เรนขึ้น ทั้งนี้ เป็นเพราะว่าประชากรมีอาชีพอยู่ในสาขาการเกษตรมากเกินไป จนสามารถ
 จะโยกย้ายแรงงานเหล่านี้ออกจากสาขาเกษตรได้โดยไม่ทำให้ผลผลิตลดลง นอกจากนั้น
 การทำงานในคานการเกษตรนั้นมีลักษณะเป็นไปตามฤดูกาล กล่าวคือ จะมีชุกก็แต่เฉพาะบาง
 ฤดู เช่น ฤดูเพาะปลูกและฤดูเก็บเกี่ยวพืชผล เป็นต้น แต่หลังจากนั้นจะมีเวลาว่างมาก และ
 ห้างยังเป็นเพราะว่าการพัฒนาเศรษฐกิจทำให้ประเทศค่อยพัฒนา เริ่มเปลี่ยนแปลงเทคนิคในการ
 ผลิตทางการเกษตร เช่นมีการนำสินค้าประเภททุนเข้าไปใช้ในไร่นา แทนแรงงานคนด้วยเหตุ
 ผลเหล่านี้ทำให้การทำงานในสาขาเกษตรของประเทศค่อยพัฒนาเป็นไปไม่ได้ไม่เต็มที่ และสำหรับ
 ทางเลือกที่เกี่ยวกับการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมเพื่อทดแทนการนำเข้า ก็ไม่อาจก่อให้เกิดผลต่อ
 การพัฒนาในระยะยาวเท่าที่ควร - อนึ่ง แม้ว่าประเทศกำลังพัฒนาหลายประเทศ จะเริ่มพัฒนา
 อุตสาหกรรมโดยการสนับสนุนอุตสาหกรรมเพื่อทดแทนการนำเข้า (Import Substitution)
 ในขั้นแรก ทั้งนี้ด้วยเหตุผลที่ว่า อุตสาหกรรมประเภทอาศัยตลาดภายในในประเทศ (Domestic
 Market) เป็นตลาดรับซื้อที่สำคัญ ประชาชนในประเทศยอมให้การสนับสนุนโดยการซื้อสิน
 ค้ามากขึ้น ทำให้อุตสาหกรรมขยายตัวออกไปได้ ต้นทุนต่อหน่วยของสินค้าจะต่ำลง เพราะอู
 ตสาหกรรมจะได้ประโยชน์จากขนาดของการผลิต (Economies of Scale) เมื่ออุ

สาขากรรมประเภทเหมันทุนต่ำลง โอกาสที่จะส่งเป็นสินค้าออกที่นอกเหนือจากเป็นอุตสาหกรรมที่ผลิตสินค้าเพื่อทดแทนการนำเข้า (ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์ดั้งเดิม) ก็ย่อมมากขึ้นด้วย ประกอบกับอุตสาหกรรมภายในประเทศได้เปรียบในเรื่องทาง ๆ เช่น ค่าวัตถุดิบ ค่าจ้าง และรัฐบาลยังให้การส่งเสริมอีกด้วย เพราะเห็นว่า หากอุตสาหกรรมประสบผลสำเร็จ ย่อมช่วยสงวนเงินตราต่างประเทศ ซึ่งเท่ากันเป็นการช่วยแก้ปัญหาการขาดดุลการค้า และการชำระหนี้โคส่วนหนึ่ง แต่อย่างไรก็ตาม แมว่าอุตสาหกรรมผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า จะมีข้อที่นำไปให้การสนับสนุนดังกล่าวก็ตาม มีประเทศกำลังพัฒนาบางประเทศที่ เริ่มพัฒนาอุตสาหกรรม โดยเน้นความสำคัญของอุตสาหกรรมผลิต เพื่อทดแทนการนำเข้าอันไม่ประสบผลสำเร็จในการพัฒนาเท่าที่ควร เช่น ประเทศฟิลิปปินส์ เป็นต้น ทั้งนี้ เนื่องจากอุตสาหกรรมประเภทนี้มีข้อจำกัดอยู่บางประการคือ

๑. การส่งเสริมอุตสาหกรรมประเภทนี้เป็นการขัดกับหลักการได้เปรียบระหว่างประเทศในการผลิต (Comparative Advantage) ^{๕/} เพราะเป็นการพยายามผลิตสินค้าที่ไข้ปัจจัยการผลิตซึ่งประเทศตนเองขาดแคลน

๒. กระบวนการของการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้านั้น จำเป็นจะต้องใช้นโยบายการตั้งกำแพงภาษีขาเข้าและการจำกัดการนำเข้าของสินค้าอุตสาหกรรม ทำให้การผลิตสินค้าอุตสาหกรรมในประเทศขยายตัวอย่างรวดเร็ว เพื่อผลิตของทดแทนในตลาดเดิมของสินค้าขาเข้า ในไม่ช้าการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าก็จะขบเซา หรืออัตราการเจริญทางอุตสาหกรรมจะลดลงซึ่งเป็นภาวะขั้นแรก เนื่องจากตลาดสินค้าภายในประเทศมีขนาดเล็ก และเกิดการขาดแคลนเงินตราต่างประเทศที่จะนำมาซึ่งวัตถุดิบ และปัจจัยการผลิตอื่น ๆ เพื่อใช้ผลิตสินค้าอุตสาหกรรมอันเป็นภาวะขั้นที่สอง จากการศึกษาพบว่าประเทศไทยเราเข้าสู่ภาวะการณขั้นแรกในระหว่างปี ๒๕๐๓-๒๕๑๒ และในปัจจุบันกำลังอยู่ในภาวะการณขั้นที่ ๒ ^{๖/}

^{๕/} ดร. อุกุม เกิดพิบูลย์ "การศึกษาถึงความสามารถของประเทศไทยในการขยายการส่งสินค้าอุตสาหกรรมไปจำหน่ายในต่างประเทศ", วารสารเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ, ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๓ (ประจำเดือนสิงหาคม ๒๕๑๓), หน้า ๒๘

^{๖/} น.ส. จีรพรรณ ทวีพันธ์ "การศึกษาการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมบางชนิดเพื่อทดแทนสินค้าเข้าในประเทศไทย" วิทยานิพนธ์ อันเป็นส่วนประกอบของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาเศรษฐศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๖

เนื่องจากข้อจำกัดดังกล่าวของอุตสาหกรรมผลิตสินค้าเพื่อทดแทนการนำเข้าในอนาคต กลยุทธ์ (Strategy) ในการพัฒนาอุตสาหกรรมจะเปลี่ยนไป กล่าวคือ ในขณะที่การสนับสนุนส่งเสริมอุตสาหกรรมเพื่อทดแทนการนำเข้า (Import Substitution) ได้เป็นกลยุทธ์ที่สำคัญมาตลอดกว่า ๑๐ ปี ประเทศไทยกำลังจะเปลี่ยนแปลงไปเน้นหนักทางอุตสาหกรรมส่งออก (Exported-oriented Industries) การกระทำดังกล่าวไม่เพียงแต่จะเป็นผลต่อการแก้ไขดุลการค้า และดุลการชำระเงินที่ขาดดุลในระยะยาวเท่านั้น หากยังเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการพัฒนาอุตสาหกรรมของชาติในขั้นต่อไป ทั้งนี้ เพราะการสร้างระบบอุตสาหกรรมนั้นต้องอาศัยการขยายตัวของตลาดควบคู่ไปกับการเพิ่มขึ้นของขีดความสามารถ หรือกำลังการผลิต ดังนั้น ในขณะที่ตลาดภายในต้องขยายตัวออกไป และต้องให้ความสำคัญต่อตลาดภายนอกประเทศไปด้วย^{๗/}

อาจสรุปได้ว่า เหตุผลที่จะสนับสนุนว่าประเทศไทยควรที่จะหันมาให้ความสำคัญในการพัฒนาอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกอย่างจริงจัง คือ^{๘/}

๑. สินค้าขั้นปฐม ไม่อาจนำความเจริญและมีมั่นคงระยะยาวมาสู่ระบบเศรษฐกิจได้ เพราะความต้องการในตลาดโลกไม่แน่นอน และขยายตัวช้า

๒. อุตสาหกรรมทดแทนการนำเข้า สามารถขยายตัวได้เร็วก็แต่เฉพาะในระยะต้นของการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศ เพราะเมื่อการทำแทนการนำเข้าอิ่มตัวแล้ว การขยายตัวต่อไปจะเป็นไปในอัตราที่ไม่เกินอัตราการขยายตัวของระบบเศรษฐกิจ โดยเมื่อใกล้จุดอิ่มตัวเข้าไป ลู่ทางการลงทุนก็น้อยลงทุกที

๓. การขยายตัวของอุตสาหกรรมทดแทนการนำเข้าที่ไม่ได้รับการสนับสนุนด้วยอุตสาหกรรมที่ผลิตเพื่อการส่งออก มักจะทำให้ความยุ่งยากด้านดุลการชำระเงินตามมา เพราะ

๗/ ดร. วิชิตวงศ์ ณ ป้อมเพชร์ : "แผนพัฒนาอุตสาหกรรมระหว่างปี ๒๕๑๕-๒๕๑๘" วารสาร เศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ, ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๓ : ประจำเดือนสิงหาคม ๒๕๑๓, หน้า ๗๐

๘/ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน : "การพัฒนาอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก" วารสาร แนวปฏิบัติการส่งเสริมการลงทุน : กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๑๖

เงินตราต่างประเทศที่ส่งวนได้จากการผลิตสินค้าสำเร็จรูป มักจะไม่พอกับที่ต้องใช้เพื่อซื้อชิ้นส่วน และวัตถุดิบที่จะนำมาผลิตสินค้าเพื่อการบริโภคที่ยังไม่ผลิตในประเทศ และค่าผูกพันที่เป็นเงินตราต่างประเทศก็จะเพิ่มขึ้น เนื่องจากมีอุตสาหกรรมภายในประเทศ แต่อุตสาหกรรมที่ผลิตเพื่อการส่งออกอาจขยายตัวได้เร็วเพราะไม่ถูกจำกัดขนาดของตลาด ฉะนั้น จึงอาจจะขยายตัวได้เร็วกว่าระบบเศรษฐกิจส่วนรวมของประเทศ ยิ่งกว่านั้นรายได้ของอุตสาหกรรมประเภทนี้จะเป็นไปในรูปเงินตราต่างประเทศทั้งสิ้น ในการผลิตเพื่อส่งออกก็สามารถมุ่งผลิตในประเทศที่มีความได้เปรียบ และการตลาดคู่กับตลาดต่างประเทศก็จะมีผลกระทบในอุตสาหกรรมเหล่านั้นพยายามปรับปรุงเทคนิคการผลิตให้ทันสมัยอยู่เสมอ ซึ่งตรงกับความคิดของ Meier ^{๕/} ที่ว่า การที่ประเทศกำลังพัฒนาจะหวังพึ่งเพียงแต่ตลาดภายใน (Domestic Demand) เท่านั้น ไม่เพียงพอที่จะทำให้อุตสาหกรรมได้รับผลจากการประหยัดจากขนาดการผลิต การมุ่งสู่ตลาดภายนอก ต้องเผชิญหน้ากับการถูกแข่งขัน จึงทำให้ประเทศกำลังพัฒนาพยายามลดต้นทุนการผลิตโดยการปรับปรุงเทคนิคการผลิตให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ และการปรับปรุงเพื่อตอบรับกับแรงกระตุ้นจากตลาดภายนอกเป็นทางหนึ่งก่อให้เกิดมีการประหยัดจากขนาดการผลิต

อนึ่ง ในกรณีของประเทศไทย อุตสาหกรรมที่จะส่งเสริมให้มีการผลิตเพื่อการส่งออกควรอุตสาหกรรมที่ประเทศเรามีความได้เปรียบ โดยเปรียบเทียบ (Comparative Advantages) ทั้งในด้านของวัตถุดิบที่ใช้และเทคนิคการผลิต อุตสาหกรรมที่เข้าข่ายที่ว่านี้ได้แก่อุตสาหกรรมที่ใช้ผลิตทางเกษตรเป็นวัตถุดิบ (Agro Industries) จะช่วยแก้ปัญหาอุปสงค์และอุปทานของผลิตผลเกษตรขาดความแน่นอน เพราะอุตสาหกรรมจะช่วยเป็นตลาดรับซื้อ (Absorb) ผลิตผลจากสาขาเกษตรและถ้าเป็นอุตสาหกรรมที่ใช้ส่วนประกอบที่แรงงานมากในการผลิต (Labor Intensive) ก็จะช่วยแก้ปัญหาการว่างงานซ่อนเร้นของสาขาเกษตร อุตสาหกรรมประเภทหัตถกรรมที่เป็นลักษณะเฉพาะของประเทศ ก็จะช่วยเพิ่มระดับการทำงาน และมีการใช้ทรัพยากรอย่างเต็มที่ อุตสาหกรรมเหล่านี้จะก่อให้เกิดผลเชื่อมโยง (Linkages) ไปในลักษณะที่จะเป็นแรงผลักดันในกิจกรรมในสาขาอื่น ๆ พัฒนาไปด้วย

^{๕/} Meier, Op. Cit. p. 546

ตามทฤษฎีการพัฒนาเศรษฐกิจของ Hirschman ที่เรียกว่าทฤษฎีความเจริญแบบไม่สมดุล ^{๑๐/} (Unbalanced Growth) ได้ให้แนวทางไว้ว่า นโยบายพัฒนาการเศรษฐกิจของประเทศควรพัฒนาการมุ่งไปในทางที่จะก่อให้เกิดความไม่สมดุลขึ้น และพยายามทำให้ความไม่สมดุลที่ติดต่อกันไปเป็นลูกโซ่ ความไม่สมดุลในลักษณะนี้จะช่วยทำให้เกิดพลังแรงผลักดันต่าง ๆ ในการพัฒนา ทฤษฎีนี้เห็นผลประเทศกำลังพัฒนาการริเริ่มเลือกลงทุนในกิจการที่ก่อให้เกิดความไม่สมดุลเกิดขึ้น เพื่อการลงทุนอื่น ๆ จะได้ตามมาตามแรงผลักดัน ดังนั้น การเลือกทางออกสุดท้ายตามข้อเสนอของ Meier น่าจะช่วยให้ประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจไปเข้าสู่ความเป็นประเทศอุตสาหกรรมมากขึ้น (Industrialization) และจะช่วยให้ประเทศไทยมีอัตราการพัฒนาที่สูงขึ้นในโอกาสข้างหน้า

๒. การส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของไทย

ตามเป้าหมายและนโยบายในการพัฒนาอุตสาหกรรมของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ ^{๑๑/} จะเห็นได้ว่ารัฐบาลได้ให้ความสนใจต่อสินค้าอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกมากขึ้น และจากแผนพัฒนาอุตสาหกรรม เฉพาะประเภทที่รัฐบาลหยิบยกขึ้นมาพิจารณาและให้ความสำคัญ จะประกอบด้วยอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก อุตสาหกรรมที่มีมูลค่าเพิ่ม (Value Added) สูง และอุตสาหกรรมที่เป็นผลเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมหรือสาขาเศรษฐกิจอื่น ๆ ทางด้านการส่งเสริมการลงทุนนั้น ก็ได้กำหนดนโยบายที่จะส่งเสริมอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกไว้ด้วย โดยคณะกรรมการจะกำหนดเงื่อนไข วิธี การ และระยะเวลาของสิทธิ รวมทั้งผลประโยชน์ซึ่งผู้ได้รับการส่งเสริมควรได้รับเพิ่มเติมคือ ^{๑๒/}

^{๑๐/} A.O. Hirschman, The Strategy of Economic Development (New Haven, Conn: Yale University Press, 1958)

^{๑๑/} สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักนายกรัฐมนตรี : แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๑๕-๒๕๑๙, พระนคร : โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี, ๒๕๑๕.

^{๑๒/} สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๒๗, นครหลวงกรุงเทพธนบุรี : โรงพิมพ์ศาสนา ๒๕๑๕, หน้า ๑๘

- การงดเว้นอากรขาเข้า และภาษีการค้าของวัตถุดิบ และวัสดุจำเป็นที่นำเข้ามาจากต่างประเทศมาผลิตผสมหรือประกอบเพื่อส่งออก
- การงดเว้นอากรขาเข้า และภาษีการค้าสำหรับของที่นำเข้ามาเพื่อส่งกลับออกไป
- การงดเว้นอากรขาออก และภาษีการค้าสำหรับผลิตภัณฑ์ผลิตหรือค้าเพื่อส่งออก
- หากซื้อวัตถุดิบหรือวัสดุจำเป็นที่ผลิตภายในประเทศผู้ผลิตหรือขายของนั้นได้รับยกเว้นการเสียภาษีการค้า
- ให้หักเงินกำไรประเมินในการเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นจำนวน ๒ % ของรายได้ที่เพิ่มขึ้นจากปีก่อนจากการส่งออกโดยไม่รวมค่าประกันและค่าขนส่งนอกประเทศ

มาตรการในส่วนนี้เป็นการยืนยันนโยบายการผลิตเพื่อการส่งออก ซึ่งเป็นนโยบายเพิ่มเติมจากการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า

ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมส่งออกของไทย กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ กระทรวงพาณิชย์ได้จำแนกออกเป็น ๔ ประเภท คือ

- ประเภทผลิตขึ้นโดยมีความมุ่งหมายเพื่อการส่งออกโดยเฉพาะ
- ประเภทที่ผลิตได้เกินความต้องการในประเทศแล้วส่งออก
- อุตสาหกรรมประเภทหัตถกรรมและ
- สินค้าอุตสาหกรรมเบ็ดเตล็ดอื่น ๆ

ดังตัวเลขแสดงมูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมในปี ๒๕๑๖ ดังต่อไปนี้

มูลค่าการส่งออกสินค้าหมวดผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมทั้งสิ้นในปี ๒๕๑๖ ๖,๕๗๕.๕ ล้านบาท เพิ่มจากปี ๒๕๑๕ ๒,๖๖๓ ล้านบาท หรือร้อยละ ๒๕.๑ ซึ่งเท่ากับร้อยละ ๒๐.๕ ของมูลค่าการส่งออกทั้งสิ้นในปี ๒๕๑๖

ตารางที่ ๑

ตารางแสดงมูลค่าการส่งออก สินค้าหมวดผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมปี ๒๕๑๕ และ ๒๕๑๖ จำแนกตามประเภทของอุตสาหกรรม

ประเภท	ล้านบาท			%
	มูลค่าส่งออก ปี ๒๕๑๕	มูลค่าส่งออก ปี ๒๕๑๖	มูลค่าเพิ่มจาก ปี ๒๕๑๕	
อุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก	๓๗๘.๑	๕๘๕.๘	๒๐๗.๗	๑๕๕.๑
อุตสาหกรรมที่ผลิตได้เกินความต้องการของตลาดในประเทศ	๒,๖๓๕.๒	๔,๐๘๑.๑	๑,๔๔๕.๙	๕๕.๕
อุตสาหกรรมประเภทหัตถกรรม	๕๘๖.๒	๑,๐๒๒.๘	๔๓๖.๖	๗๔.๕
อุตสาหกรรมอื่น ๆ	๓๑๒.๔	๕๘๑.๖	๒๖๙.๒	๕๘.๑
รวม	๓,๙๑๑.๙	๖,๕๗๐.๕	๒,๖๕๘.๖	๖๘.๑

ที่มาของข้อมูล : รายงานสถานการณ์การค้าต่างประเทศ ในปี ๒๕๑๖ วารสารเศรษฐกิจการพาณิชย์ของกรมเศรษฐกิจการพาณิชย์, กระทรวงพาณิชย์, ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๓๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๗

แนวโน้มมูลค่าการส่งออกในปี ๒๕๑๖ จะมีมูลค่าถึง ๖.๕ ล้านบาท หรือประมาณ ๒๐.๕% ของมูลค่าการส่งออกทั้งสิ้น และมีมูลค่าเพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๑๕ ก็ตาม (ปี ๒๕๑๕ มูลค่าส่งออกประมาณ ๓.๕ ล้านบาท หรือประมาณ ๑๑.๑ ของมูลค่าการส่งออกทั้งสิ้น) แต่เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้ว ปรากฏว่า สินค้าอุตสาหกรรมที่ส่งออกเหล่านั้นส่วนใหญ่เป็นของที่ผลิตได้เกินความต้องการภายในประเทศแล้วส่งไปจำหน่ายยังต่างประเทศเป็นส่วนใหญ่หรือประมาณร้อยละ ๖๑.๐ (ปี ๒๕๑๕ ร้อยละ ๖๕) ส่วนที่เป็นผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่ผู้ผลิตเตรียมการหรือมีแผนงานไว้เพื่อการส่งออกโดยเฉพาะ คงมีอัตราร้อยละ ๑๕ ของมูลค่าทั้งหมดเท่านั้น (ปี ๒๕๑๕ ร้อยละ ๑๐ ของมูลค่าทั้งหมด)

จากตัวเลขข้างต้น ดูเสมือนว่าประเทศไทยยังขาดความกระตือรือร้น ที่จะเร่งรัดทำ การผลิตสินค้าป้อนตลาดต่างประเทศพัฒนาแล้ว เหมือนประเทศอื่น ๆ ในประเภทเดียวกัน ทั้งนี้ เนื่องจากมูลค่าการส่งออกนั้น เกิดจากอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกจริง ๆ ยังคงอยู่ในอัตราต่ำ จะเห็นได้ว่าประเทศไทยยังละเลย โอกาสที่จะใช้ทรัพยากรที่มีข้อได้เปรียบกว่านานาประเทศ เป็นพิเศษ เพื่อขยายการผลิตสินค้าป้อนตลาดต่างประเทศที่มีช่องว่างรอรับอยู่แล้วนั้น คืออัตรา ค่าแรงงานภายในประเทศ และถ้าพิจารณาโครงสร้างของระบบการส่งเสริมอุตสาหกรรมที่จะ สนับสนุนการส่งออกในประเทศให้ต้องแท้แล้วจะเห็นว่า สถาบันต่าง ๆ ของรัฐในอดีตนับตั้งแต่ การส่งเสริมการผลิต การตลาดและสถาบันการเงิน ธนาคาร และหน่วยเก็บภาษียังไม่เปิดโอกาส นี้ค สำหรับนักอุตสาหกรรมให้เข้ามาเสี่ยงทำการผลิตเพื่อเข้าไปขายแข่งขันในตลาดต่างประเทศ อย่างเพียงพอ แต่ในระยะต่อไปอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกของประเทศไทยน่าจะมีผู้ทาง ด้สี่สี่ และจะมีบทบาทต่อการพัฒนามากขึ้นด้วย ทั้งนี้ เนื่องจากนโยบายส่งเสริมอุตสาหกรรม ประเภทนี้ของรัฐบาลก็ได้พยายามขจัดสิ่งกีดกันต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการขยายตัวของอุตสาหกรรมส่งออก ประกอบกับภาวะการณของประเทศพัฒนาแล้วก็ได้เอื้ออำนวยต่อการเปิดรับสิน ค้าอุตสาหกรรมบางชนิดจากประเทศกำลังพัฒนาอีกด้วย อนึ่ง เมื่อพิจารณาจากตัวเลขแสดงมูลค่า อุตสาหกรรมส่งออกในตารางที่ ๑ จะเห็นได้ว่า ในปี ๒๕๑๖ มูลค่าการส่งออกที่มาจากอุตสาหกรรมที่ดำเนินการเพื่อการส่งออก เมื่อคิดเป็นร้อยละของมูลค่าอุตสาหกรรมทั้งสิ้นที่ส่งออก เพิ่มจาก ๑๐% ในปี ๒๕๑๕ เป็น ๑๕% ในปี ๒๕๑๖ สำหรับทางด้านมูลค่าการส่งออกที่เป็น ผลมาจากอุตสาหกรรมที่ผลิตเกินความต้องการในประเทศลดลงจาก ๖๕% ในปี ๒๕๑๕ เป็น ๖๑% ในปี ๒๕๑๖

ในการที่จะส่ง สินค้าอุตสาหกรรม จำเป็นต้องคำนึงถึงปัจจัยสำคัญ ๒ ประการคือ

๑. ความสามารถของประเทศในการที่จะผลิตสินค้าดังกล่าว ในต้นทุนที่ต่ำทัดเทียม กับประเทศอื่น ซึ่งเป็นปัญหาทางด้านการอุปทาน (Supply)
๒. ปริมาณความต้องการหรืออุปสงค์ของสินค้าอุตสาหกรรมของไทยในตลาดต่างประเทศที่มีมากน้อยเพียงใด รวมถึงความสะดวกที่จะเข้าถึงตลาดต่างประเทศ (Market Access) ซึ่งเป็นปัญหาทางด้านการอุปสงค์ (Demand)

ปัญหาทางด้านการอุปทาน (Supply) เป็นปัญหาที่สำคัญต่อประเทศกำลังพัฒนาโดยทั่วไป ที่ไม่อาจจะขยายการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมได้เต็มที่ แมว่าจะมีอุปสงค์ (Demand) จากตลาดต่างประเทศอย่างเหลือเฟือก็ตาม แต่ก็ยังไม่มีผู้ใดพิสูจน์ได้ว่าในอนาคตปัญหาทางด้านอุปทานจะมีความสำคัญมากกว่าอุปสงค์ สำหรับสถานการณ์ของสินค้าอุตสาหกรรมส่งออก^{๑๓/}

ในการศึกษา ทัศนะที่ถึงถึงความสำคัญของปัญหาทางด้านอุปทานที่ประเทศไทยประสบอยู่ ในการขยายการส่งออกของสินค้าอุตสาหกรรม แต่จะไม่รวมเอาตัวกำหนดทางด้านอุปทานเข้ามาในแบบจำลอง (Model) ใดๆ จะศึกษาเฉพาะตัวกำหนดทางด้านอุปสงค์เท่านั้น ทั้งนี้ โดยจะศึกษาถึงลักษณะของความยืดหยุ่นของอุปสงค์สินค้าอุตสาหกรรมส่งออกที่มีต่อราคาและรายได้ของประเทศผู้ซื้อ และทำการพยากรณ์ขนาดของอุปสงค์สินค้าอุตสาหกรรมส่งออกของไทยในระยะ ๑๐ ปีข้างหน้า (๒๕๑๕-๒๕๑๘) อนึ่ง ข้อมูลการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมนำใช้เพื่อการวิเคราะห์เกี่ยวกับอุปสงค์สินค้าอุตสาหกรรมส่งออกของไทยนั้น จะเป็นข้อมูลการส่งออกที่รวมเอาผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมทั้ง ๔ ประเภท คือ ประเภทที่ผลิตเพื่อมุ่งส่งออก โดยเฉพาะประเภทที่ผลิตได้เกินความต้องการในประเทศแล้วส่งออก อุตสาหกรรมประเภทหัตถกรรมและอุตสาหกรรมเบ็ดเตล็ดอื่น ๆ ทั้งนี้ เพื่อหาข้อสรุปขั้นสุดท้ายที่ว่า การที่ประเทศไทยจะสนับสนุนนโยบายส่งเสริมอุตสาหกรรมเพื่อส่งออกในโอกาสต่อไป จะมีลู่วาง (Potential) ที่ค้างคามและเหมาะสมเพียงใดนั่นเอง

๓. บทวนผลการวิจัยในเรื่องที่เกี่ยวข้อง

๓.๑ การวิจัยเรื่อง Trends in Manufactured Export in Southeast Asian Countries โดย ดร. อุกม เกิกพิบูลย์

การวิจัยนี้จัดทำขึ้นเมื่อเดือนมกราคม ๒๕๑๖ เพื่อเสนอคณะทำงานของธนาคารโลกและได้ตีพิมพ์ลงในวารสาร ชื่อ Malayan Economic Review ฉบับเดือน October ๑๙๖๗

^{๑๓/} G.K. Helleiner, International Trade & Economic Development,

ขอบเขตของการศึกษารอบคลุมในเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

๑. ศึกษาโครงสร้างของสินค้าอุตสาหกรรมส่งออกนอกประเทศในกลุ่มอาเซียน ในช่วงปี ๒๕๐๘-๒๕๑๐ สินค้าอุตสาหกรรมที่เลือกศึกษาเป็นสินค้าอุตสาหกรรมใน SITC หมวด ๐ และ หมวด ๕ ถึงหมวด ๘

๒. ทำการวิเคราะห์ อุปสงค์ต่อสินค้าอุตสาหกรรมส่งออก โดยคำนวณหาความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อการเปลี่ยนแปลงของรายได้และราคาในตลาดอาเซียน ตลาดประเทศพัฒนาแล้ว และการทำการพยากรณ์ขนาดของอุปสงค์ในช่วง ๒๕๑๘-๒๕๒๓

แบบจำลองในการพยากรณ์ขนาดของอุปสงค์ จะอาศัยแบบจำลองดังต่อไปนี้

$$E_{ij}(t) = E_{ij}(t-1) + C_{ij} \cdot \Delta y$$

$$E_{ij}(t) = \text{มูลค่าส่งออกสินค้า } j \text{ จากประเทศ } i \text{ ในปีที่ } t$$

$$E_{ij}(t-1) = \text{มูลค่าส่งออกในฐาน } (t-1)$$

$$E_{ij} \cdot \Delta y = \text{มูลค่าส่งออกที่คาดว่าจะเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งขึ้นอยู่กับ } e_{ij}$$

และการเปลี่ยนแปลงในรายได้ (Δy) ของประเทศผู้ซื้อ e_{ij} เป็นค่าสัมประสิทธิ์ของสมการอุปสงค์ที่แสดงถึงแนวโน้มในการส่งออกหน่วยสุดท้ายของประเทศอาเซียน และ e_{ij} จะประมาณการได้โดยใช้วิธีการทางเศรษฐมิติที่เรียกว่า Least Squares Method

จากสมการที่แสดงความสัมพันธ์ต่อไปนี้

$$๑) E_{ij}^D = f(P_j^D, Y^D)$$

$$๒) E_{ij}^A = g(P_j^A, Y^A)$$

P_j^D, P_j^A = ดัชนีราคาสินค้าส่งออกของประเทศในอาเซียนที่ส่งไปจำหน่ายในประเทศพัฒนาแล้ว และที่ส่งไปจำหน่ายยังตลาดอาเซียนตามลำดับ

Y^D, Y^A = ระดับรายได้ของประเทศผู้ซื้อในตลาดประเทศพัฒนาแล้ว และตลาดอาเซียนตามลำดับ

จากการวิเคราะห์ไปแล้วปริมาณของอุปสงค์ต่อสินค้าอุตสาหกรรมส่งออกของประเทศในกลุ่มอาเซียน โดยยึดถือแนวโน้มในอดีตปรากฏผลว่า ความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อรายได้มีค่าค่อนข้างสูง คืออยู่ในระหว่าง ๓.๗๕ ถึง ๖.๖๐ เมื่อนำค่าของความยืดหยุ่นนี้ ไปเป็นหลักในการ

พยากรณ์ขนาดของอุปสงค์ ต่อสินค้าอุตสาหกรรมส่งออก ช่วง ๒๕๑๑-๒๕๒๕ ในขณะที่รายได้ของประเทศเพิ่มขึ้นนั้นจะปรากฏว่า อุปสงค์ต่อสินค้าอุตสาหกรรมส่งออกทุกชนิดของประเทศกลุ่มอาเซียนจะเพิ่มขึ้นโดยมีอัตราการเติบโตโดยเฉลี่ย (Average Annual Rate of Growth) ระหว่าง ๑๑ ถึง ๑๘%

๓. ประมาณการความสามารถในการส่งออกของประเทศในกลุ่มอาเซียน เพื่อศึกษาอัตราเพิ่มอุปสงค์ที่พยากรณ์ได้นั้นจะมีพอเพียง (Absorb) กับปริมาณผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่คาดว่าจะผลิตเพิ่มขึ้นได้หรือไม่เพียงใด ดังแบบจำลองต่อไปนี้

- $E_{ij}(t)$ = $O_{ij}(t) + M_{ij}(t) - A_{ij}(t)$
- $E_{ij}(t)$ = ความสามารถของประเทศ i ในการส่งออกสินค้า j ในปี t
- $O_{ij}(t)$ = ผลผลิตสินค้า j ของประเทศ i (Domestic Output)
- $M_{ij}(t)$ = ปริมาณการนำเข้าสินค้า j ของประเทศ i
- $A_{ij}(t)$ = ปริมาณบริโภครวมภายในประเทศ (Absorption) อันได้แก่ ผลรวมของการบริโภคและการลงทุน

ผลจากการประมาณความสามารถในการส่งออกของประเทศอาเซียน (Supply) โดยส่วนรวมแล้วปรากฏว่า อัตราความเจริญของความสามารถในการส่งออก จะอยู่ในอัตราใกล้เคียงกับอัตราความเจริญทางด้านอุปสงค์ (Demand) ในช่วงเวลาเดียวกัน

๔. การวิจัยดังกล่าวได้ศึกษาครอบคลุมถึงสภาพในการเข้าถึงตลาดอุปสงค์และสิ่งที่เกิดขึ้นทางการค้าในตลาดต่าง ๆ ด้วย
จะเห็นได้ว่า การวิจัยในเรื่องนี้ได้มุ่งเน้นเฉพาะสินค้าอุตสาหกรรมของประเทศในกลุ่มอาเซียนที่ส่งออกไปยังประเทศกลุ่มอาเซียนด้วยกัน และที่ส่งไปจำหน่ายยังกลุ่มประเทศพัฒนาแล้ว

อนึ่ง สินค้าที่เลือกศึกษา จะเป็นสินค้าในหมวดต่อไปนี้

SITC 0 = อาหาร (Food and Live Animals)

SITC 5	=	พวกเคมีภัณฑ์ (Chemicals)
SITC 6	=	สินค้าอุตสาหกรรมที่แบ่งตามประเภทของวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต (Manufactured goods Classified Chiefly by Materials)
SITC 7	=	เครื่องจักรและอุปกรณ์ในการขนส่ง (Machinery and Transport Equipment)
SITC 8	=	อุตสาหกรรมเบ็ดเตล็ด (Miscellaneous Manufactured Articles)

สำหรับประเทศไทยนั้น สินค้าอุตสาหกรรมที่ส่งออกส่วนใหญ่จะเป็น SITC หมวด ๖ จึงน่าจะนำเอาแบบจำลอง การพยากรณ์ขนาดของอุปสงค์ดังกล่าวในข้อ ๒ มาประยุกต์ใช้กับการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมใน SITC หมวด ๖ ของประเทศไทย เพื่อให้เห็นว่า ในอนาคตการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมดังกล่าวของไทย จะมีทิศทางที่แจ่มใสเพียงใด

ในค่านของความสามารถในการส่งออก (Supply) นั้น วิทยานิพนธ์เรื่องนี้จะไม่ศึกษาถึงปัญหาทางด้านอุปทาน (Supply) เนื่องจากจะต้องเชื่อมโยงถึงปัญหาชั้นซ้อนอื่น ๆ หลายประการ ฉะนั้นในการวิจัย จึงจำกัดเฉพาะปัญหาด้านอุปสงค์ (Demand)

๓.๒ การศึกษาของ L.H. Manderstam & Partners (London)

เรื่อง "การพัฒนาอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกของประเทศไทย" (The Development of Export Industries in Thailand) คณะวิศวกรที่ปรึกษาของบริษัทนี้ ได้เสนอรายงานต่อรัฐบาลไทยในปี ๒๕๑๓ ผลการศึกษาให้ข้อเท็จจริงและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของไทยอย่างกว้าง ๆ ดังต่อไปนี้

ประเทศไทยสามารถจะส่งสินค้าออกไปขายต่างประเทศเพิ่มขึ้นได้อีกมาก หากได้มีการปรับปรุงภาวะการค้า การตลาด และการจัดรูปงานเสียใหม่ สินค้าที่ส่งออกได้เพิ่มขึ้นส่วนใหญ่จะมาจากกิจการที่ประเทศไทยสามารถผลิตโดยมีต้นทุนต่ำพอ คุณภาพดีพอและประมาณแน่นอนพอที่จะแข่งขันในตลาดโลกได้อยู่แล้วหรือกิจการที่อาจจะปรับปรุงให้ดีขึ้นได้ในระยะเวลาอันสั้น

ภายใต้ภาวะการณ์ที่เป็นอยู่ การที่จะเพิ่มการส่งออกให้มากขึ้น เพื่อให้การค้ามีความ
สมคูลย์ใหม่นั้น จำเป็นจะต้องอาศัยกิจกรรมทางเกษตร ทางการประมง และทางเหมืองแร่เป็น
ส่วนใหญ่ อย่างไรก็ตาม เงินได้จากส่งออกที่จะได้เพิ่มขึ้น ส่วนใหญ่จะได้จากการนำสินค้า
ที่จะส่งออกมาแปรรูปเสียก่อน ซึ่งเป็นการทำให้สินค้าที่ส่งออกมีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น แต่ทั้งนี้จะต้อง
ศึกษาความต้องการของตลาดในประเทศอุตสาหกรรมเสียก่อน

การที่ได้ให้ความสำคัญแก่การแปรรูปสินค้า ก็เนื่องจากค่าแรงงานในประเทศไทยยัง
อยู่ในระดับต่ำอยู่ เมื่อเทียบกับค่าแรงงานในต่างประเทศ ดังนั้นเมื่อนำไปใช้ประกอบกับวัตถุ
ดิบและเทคนิคที่ประเทศไทยมีความได้เปรียบประเทศอื่นอยู่แล้ว ก็ย่อมมีโอกาสมาก

จากนโยบายการค้า เป็นสิ่งที่สมควรและจำเป็นที่จะต้องพยายามส่งสินค้าที่จะได้
รับประโยชน์มากที่สุดจากความได้เปรียบของทรัพยากรในประเทศ เพราะประเทศอุตสาหกรรม
ที่ทำการค้าอยู่กับประเทศไทยเป็นตลาดให้กับสินค้าจากประเทศกำลังพัฒนาทุกประเทศ ดังนั้น
ในการแข่งขันกัน ประเทศที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดย่อมมีโอกาสมากกว่าในการที่จะขยาย
ตลาดให้กว้างขวางออกไป

อุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกของประเทศไทยนั้นอาจจะแบ่งออกได้เป็นสองประเภท
ใหญ่ ๆ คือ

๑. อุตสาหกรรมที่ใช้ผลิตผลทางเกษตร เป็นวัตถุดิบ

ในระยะ ๑๐ ปี ข้างหน้าประเทศไทยจะสามารถเพิ่มรายได้ที่เป็นเงินตรา
ต่างประเทศด้วยการส่งผลิตผลทางเกษตร และผลิตผลทางเกษตรที่แปรสภาพแล้ว ไปขายต่าง
ประเทศ และจะสามารถสนองความต้องการในประเทศสำหรับผลิตภัณฑ์ใช้ผลิตผลเกษตร เป็น
วัตถุดิบด้วย การทดแทนสินค้านำเข้าจากต่างประเทศได้มาก การพัฒนาเศรษฐกิจส่วนนี้จะกระ
ทำได้ก็แต่โดยการปรับปรุงประสิทธิภาพของการดำเนินการทุกด้าน ตั้งแต่ขั้นการผลิตจนถึงขั้น
การตลาด เพื่อให้เหมาะสมกับสภาวะของตลาดที่จะส่งออก ในกรณีนี้จำเป็นต้องให้ความสนใจ
อย่างใกล้ชิดแก่สิ่งที่จำเป็นแก่การพัฒนาเกษตรกรรมทุกด้าน เป็นต้นว่า การชลประทานที่มีประ
สิทธิภาพ การใส่ปุ๋ยและยากำจัดศัตรูพืชที่ถูกต้อง การแพร่พันธุ์พืช และการดูแลรักษาพืชเหล่านั้น
อย่างมี ประสิทธิภาพ

จะเห็นได้ว่าผลที่ได้จากการศึกษาของ คณะวิศวกรที่ปรึกษาของบริษัท L.H

Manderstam & Partners L.T.D. นั้น ได้ให้ความเห็นและภาพพจน์กว้าง ๆ เกี่ยวกับ
สภาพการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมซึ่งให้เห็นถึงปัญหาตลอดจนข้อเสนอแนะในการที่ประเทศไทย
จะพัฒนาอุตสาหกรรมส่งออกในโอกาสต่อไป มิได้เพ่งเล็งศึกษาเฉพาะปัญหาค่าหนึ่งเท่านั้น
โดยเฉพาะอย่างยิ่งก็ตามการศึกษาในส่วนนี้จะเป็นประโยชน์ในการให้ความรู้พื้นฐาน เพื่อ
การศึกษาในรายละเอียดเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาอุตสาหกรรมส่งออกของประเทศต่อไป.